

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הלב היהודי

פרשת ויקרא

בס"ד | גיליון מס' 526

מי גנב לגנב את הפרנסה?

יקריב אותו לרצונו! (א, ג)

לתת לו את הכוחות והכלים לעשות טוב כרצונו האמיתי העמוק הטמון בעומק לבו!

דומה הדבר ליהלום שנפל לטיט, התלכלך מאוד, והטיט אף התקשה עליו ומכסה אותו מכל כיוון. האם אין כאן יהלום? בוודאי שיש! האם היהלום אינו נוצץ, זך ומאיר ככר? בוודאי שכן! אלא שהטיט היבש והמכוער מכסה עליו, מכער את

יפיו, מחשיך את זיוו ותוארו. הטובה הגדולה ביותר שניתן לעשות לאותו יהלום, היא לשייף אותו, לנקות אותו, לקלף אותו משכבות הטיט, עד שייחשף היופי, יצוץ הברק של היהלום, הנקי והזך והמאיר כל כך!

כאן מתברר מה ייחודיותו של לב יהודי. בלב יהודי - תמיד בוערת להבת רצון עוצמתית, שאיפה וחשק לעשות טוב, לקיים רצון בורא, לעשות נחת רוח ליוצרו. כל יהודי, בכל מצב ובכל מקום, יש בו את הניצוץ הזה, לא משנה מה עברו או מה עתידו, מה גילו או מה מקומו - תמיד יבער בו אותו ניצוץ.

צריך רק להבעיר, להדליק את אותו ניצוץ, להעניק חיות לאותה גחלת שתהפוך לאש בוערת, המובילה את המעשים. ככל שנהיה יותר מודעים לרצון הזה, ככל שנפנים יותר שהוא פועם בליבנו - ייקל עלינו לתת לניצוץ את התנופה, לתת לו להוביל אותנו לקיים את הרצון האמיתי שלנו: לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו!

גנב צדיק, היתכן?

היה זה בשעת בוקר לא מוקדמת, בחצר אחד מבתי הספר באזור השרון. מנהל בית הספר, יהודי יקר המשקיע מירב ומיטב כישוריו ויכולותיו בתלמידות בית הספר שבהנהלתו, שהה באותה עת בחצר המוסד. לפתע, שם לבו לעובדה כי אדם מבוגר מגיע לבית הספר, מביא עמו ילדה צעירה, שאיחרה ללימודים.

נורה אדומה נדלקה במוחו, אם אינו טועה - אין זו הפעם הראשונה שהתלמידה הזו מאחרת להגיע. עוד רגע קט של הרהור חולף, והוא נזכר כי המורה כבר דיווחה לו שיש בעיה עם התלמידה הזו, ומשהו בעניינה לוט בערפל. ברגע הבא, נזכר שמזה תקופה אין הוריה משלמים שכר לימוד במועד, ורק מדי פעם מגיע הסבא לבית הספר, ומשלם במזומן כמה שקלים להקטנת החוב...

דבר כזה, אינו יכול להישאר בגדר צירוף מקרים, לפחות לא אצל מנהל כה מסור ואחראי. רצף התמיהות הוביל אותו להמתין ליהודי המבוגר בחצר, עד אשר ישבו מהכנסת התלמידה לכיתה. כשיצא, ביקש המנהל לשוחח עמו ביחידות, וקרא לו לחדר.

הוא מזג לו כוס שתייה קרה, והחל לשוחח עמו, דולה פרטים על התלמידה והרקע המשפחתי שלה. התברר, כי התלמידה הזו היא נכדתו המתגוררת אצלו בנסיבות כאובות, הילדה מגיעה מרקע משפחתי מורכב, והסבא מתקשה בהתמודדות עם גידולה.

בהתרגשות ובשמחה של מצוה, אנו מתחדשים בחודש האביב ופותחים בחומש ויקרא, הפותח בעבודת הקרבנות, סוגיהם וצורת הקרבתם. כבר בראשית הפרשה ממתין לנו גילוי מסעיר, הנראה במבט ראשון כמשהו לא מספיק מתיישב על הדעת, אך במבט שני - הוא חושף בפנינו גילוי מדהים, שכדאי מאוד להכירו ולהתבונן בו.

חומש 'ויקרא' פותח בסיפורו של יהודי שחטא בשגגה, וכדי להזדכות ולהיטהר - הוא נדרש להביא קרבן לכפרה. רוכש היהודי כשב בריא בשר, ועולה לירושלים לבית המקדש, להקריב את קרבנו. אך כדי שהקרבן יתקבל ברצון, ישנו תנאי חשוב וקריטי: על הקרבן להיות מוקרב ברצון, בחשק, מתוך רצון אמיתי וכנה לכפר את חטאו בקרבנו, ולשוב להתקרב לבורא עולם.

אך מה נעשה, אם אדם אינו מבין את חשיבות העניין ואינו רוצה להקריב קרבנו? מה נעשה אם יהודי אינו רוצה בקרבן, קרבנו לא מוקרב מתוך חשק ורצונו, וממילא לא יועיל לכאורה? באים חז"ל ופותרים את הבעיה: כופים אותו עד שיאמר שהוא רוצה להקריב, מכריחים אותו לרצות!

רגע, איך זה יתכן? איך זה פותר את הבעיה? במקום להכריח אותו להקריב - מכריחים אותו לומר שהוא רוצה להקריב, וכך הקרבן יוקרב מתוך רצון וחשק המקריב. אבל האם לזה ייקרא רצון וחשק? האם כשכופים על יהודי לעשות משהו, וכופים עליו גם לומר שהוא רוצה לעשות את אותה פעולה - האם בכך הופכים אותו לרוצה בקרבנו? והלא הוא לא רוצה, אלא שכופים עליו לומר שהוא רוצה?

את התשובה לכך חושף הרמב"ם בהלכות גירושין פ"ב, ודבריו מגלים את הנקודה הפנימית העמוקה ביותר, הטמונה וספונה עמוק בלבו של כל יהודי: כל יהודי הוא טוב, ורוצה להיות טוב. נקודה. הניצוץ הפנימי שבו - רוצה ומשתוקק לעשות רצון קונו, החלק המהותי ביותר בלבו - שואף וחפץ לעשות רצון ה', בעומק עמקי לבו - הוא באמת באמת רוצה לקיים מצוות, לעשות נחת רוח לאביו שבשמים.

אלא שמעל רצונו העמוק הזה, הצטברו להן שכבות של אבק - תירוצי היצר, מאווים שליליים, הרגלים לא נכונים, ועוד. הם אלה המעכבים את גילוי הרצון האמיתי, הם המעיבים על לבו הבוער לעשות רצון קונו, הם המסיטים את הרצון האמיתי למחוזות הלא נכונים. הרצון האמיתי - נותר טהור וזך, שואף לעשות רצון ה', וכל מטרת הכפיה - היא לגלות את הרצון האמיתי!

לפעמים, יכול האדם בכוחות עצמו, להתגבר על נסיונותיו, להסיט מעליו את האבק, לקלף את אותן שכבות המונעות ממנו לעשות רצון ה'. הוא רק צריך לתת לרצונו הפנימי את התנופה הנכונה, לתת לו לשלוט, לתת לו להוביל את מעשיו. אך פעמים שהאדם אינו מצליח בכוחות עצמו, ולכן הוא זקוק לתמיכה חיצונית לשוב ולהבעיר בלבו את הרצון היהודי, ויש

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

בין הדברים, בירר המנהל בעדיניות על מקור פרנסתו של הסבא, המתחזק את משפחתו ומשפחת בתו. בתחילה התחמק הסבא מלגלות את מקור פרנסתו, אך ככל שהמנהל המשיך לשאול ולברר ולחקור – החל נע באי נוחות בכסאו, ומחוויר ומסמיק חליפות. לבסוף, נשבר וסיפר מהיכן פרנסתו, לא לפני שהמנהל הבטיחו כי לא יגלה את הדבר לאיש...

'האמת היא, לחס הסב בקול שקט, 'שלנוכח מצוקתי הכספית החמורה, אני מתפרנס ממקצוע עתיק, אני פשוט גנב!'

עיני המנהל יצאו מחוריהן, הוא ידע שיש כאן 'סיפור', אבל לא שיער את גודלו... הוא נותר לשבת מופתע והמום, והסב הגנב הסביר ברוב חוצפתו: 'תראה, אני לא גנב שמפחיד את האנשים, ההיפך. אני מברר על אדם שלא נמצא בבית, אם לרגל שמחה, אם לרגל חופשה, ואם מכל סיבה אחרת. כשהבית ריק – אני פורץ פנימה בזריזות, מרוקן ארנק או שניים, מוסיף שניים שלושה תכשיטים, ובורח...'

התיאור המפורט, לא רק שלא הרגיע את המנהל, אלא גרם להעצמת סערת רוחו. הוא הוסיף לשבת מרותק, כשעיניו כשני מבועי תמיהה בלתי נגמרים... הגנב הוסיף ותיאר עד כמה – למרות מעשיו הנפשעים – הוא מקפיד להשאיר את הבית מסודר, הוא אף פעם לא מבהיל את האנשים, ובדרך כלל – גם לא גונב הכל ומשאיר בבית משהו עבור קניות ליום המחר... 'זה לא שאני גונב להנאתי', הסביר בפשטות, 'אני גונב לפרנסתי!' – הצטדק הגנב בטפשותו...

המנהל לא ידע את נפשו לנוכח המידע החדש, והוסיף לשבת כמאובן. כשראה הגנב כי כך פני הדברים, הוסיף וסיפר מהווי עבודתו: 'תראה, אני באמת לא גנב כזה אכזר... הנה, רק אתמול פרצתי לאיזה בית, חיפשתי בכל חור והגעתי לכל מחבוא, ולא מצאתי דבר. פתחתי את המקרר, וכשגיליתי שהוא ריק' – המשיך הגנב ובעיניו נצנצה דמעת התרגשות, 'הוצאתי מכיסי 200 שקל, והנחתי להם על השולחן, שיהיה להם למחיה!' – סיים הגנב, וממה דמעה סוררת...

'אז אתה לא גנב!' – אורו עיני המנהל והוא קם ולחץ את ידו של הסב בחום, 'אתה פשוט צדיק!'

'לא צדיק ולא נעליים, גיחך הסב הגנב בהלצה, 'אני גנב, וכנראה גם רשע לא קטן. בבית הזה פשוט נכמרו רחמי!'

'ההיפך הוא הנכון' – קבע המנהל ברורות, 'אתה צדיק, בבית הזה התגלתה נפשך האמיתית, באותם רגעים התגלה הלב היהודי הפועם בך! רק שבצר לך בחרת אפיק פרנסה מצחין ונורא כמו גניבה... אז מעשי הגניבה שלך חמורים ונוראיים, אך בעצם – הלב היהודי שלך פועם ועוצמתי, ומדי פעם הוא פורץ וחושף מי אתה באמת!' – שב המנהל וקבע, ונפרד מהסב-הגנב-הצדיק בלחיצת יד חמה...

חלפו עברו כמה שבועות, ושוב נפגשו הסב והמנהל בחצר בית הספר בשעת בוקר מאוחרת. 'לא יפה מצידיך' – צחק הסב באוזני המנהל, 'גנבת לי את הפרנסה, קלקלת לי את היכולת להתפרנס... מאז שגילית לי מי אני באמת, אינני מסוגל לגנוב! אני רוצה לצאת למלאכת הגניבות, חסר לי כסף, הגעתי כבר לעוני מחפיר, אבל כל פעם שב ומתעורר בי אותו רגש יהודי, ומחזיר אותי הביתה חסר כל...'

המנהל שמח והתרגש על השינוי המתחולל, והציע עזרה לסייע בפרנסת הסב, בדרכים כשרות וחיוניות. הוא דאג לו לפרנסה קבועה וטובה, ולאט לאט – העלה את הסב ואת המשפחה כולה על דרך המלך, בלי להתפרנס מגניבות ופשעים וכיוצא בהם...

וסיפור זה, אותו קיבלנו בעדות אישית מפי המנהל ה"ה עוזי חסון ה"ו, מאיר את אותה נקודת יהלום, החבוייה בעומק לבו של כל איש ישראל, ויהא זה הגנב הנאלח ביותר, גם בו יש ניצוץ יהודי, והוא לא כבוי, אלא רק חבוי. כמה כדאי לקלף שכבות של רוע ופשע שעוטפים את הנשמה היהודית, ולחשוף את אור היקרותה וזוהר המאיר שלה.

הבה נעשה הכל, כדי לגלות את אותה נקודה פנימית חבוייה ונסתרת. 'כופין אותו' – במילה טובה, בחיזוק מעודד, בטיפוח אינתה על השכם – עד שכל אחד מאיתנו ואנו בעצמנו נאמר 'רוצה אני'. נכה על השכבות שהצטברו על ליבנו, ננקה את הנסיונות ובלבולי היצר העוטים אותנו, נזדכך מכל ההתמודדויות העוברות עלינו, עד שתחשף הקריאה הבוררת ממעמקי ליבנו: 'לעשות רצונך אלוהי חפצתי!'

שינוי דרסטי בין רגע!

היה זה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. אירופה בערה בתמורות עשן, רבבות יהודים נשלחו למשרפות מדי יום, חיות האדם הנאציות לא ידעו גבול. ברי המזל מבין היהודים נשלחו למחנות ריכוז לעבודה בפרך, כל עוד היה בכוחם לשרת את מכונת המלחמה הנאצית, ומי שנכשל במשימותיו – ידע כי קרב הרגע בו יעלה על קידוש ה'...

על כל קבוצת עובדים במחנות הריכוז, פיקד 'קאפו', שהיה אסיר מבין האסירים אך הוטל עליו לפקד על קבוצה מהם. מעשה שטן הצליח, ובחלק גדול מהמקרים היו אנשי הקאפו יהודים שבגדו באחיהם – בשרם, והצטרפו לחילות הרשע הנאצים

במאבקם נגד היהודים. וכך היה גם במחנה הריכוז נשוא סיפורנו, בו פיקד ברשעות ובאכזריות 'קאפו' אכזר במיוחד, שהכל תמיהו איך יתכן שהוא יהודי, כאשר אכזריותו היתה לשם דבר, ורשעותו עברה כל גבול.

בין היהודים ששהו במחנה, שהה גם רב חשוב מחסידי סאטמאר, שגלה למחנה מעיר מכורתו בהונגריה, ונרדף עד צוואר בידי הקאפו האכזרי, שנהנה להתעלל ביהודי של צורה שחן רוחני הדור שרוי על פניו. באחד הימים, קם הקאפו במצב רוח מרושע במיוחד, וכל אותו היום עמד ופיקח על מלאכתו של אותו רב אומלל, כשהוא מפליא בו את מכותיו ללא רחם. כאילו אין עוד אסירים במחנה, התמקד הקאפו באותו יום ברב היהודי, ורדף אותו בכל עת ורגע...

לאורך היום כולו, עבד הרב היהודי בעבודת הפרך, בלי לנשוש או לנוח אף לא לשניה. כל אותה עת רכן מעליו הקאפו, ובכל פעם שעצר להפוגה של רגע – הצליף בו באלה. יום העבודה הארוך הסתיים רק בשעת ערב, והרב יהודי נפל על דרגשו חבול ומוכה, תשוש ונטול כל כח, מהיום החריג והמחוריד שעבר עליו, כשעבד בלי הפסקה במאמץ רב וספג חבטות מרושעות כל העת...

אך הניח את ראשו על הדרגש, ביקש הרב להתחזק במשהו, ומחשבותיו נשאוהו אל ימים קדם, והוא זכר באהבת קדומים – ביושבו מהראשונים במלכות בית סאטמאר, בשולחנו של הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זי"ע, בימי שלוה ורגיעה. בעיני רוחו ראה את רבו, וזכר בניגון יפה שהיה הרבי משורר בהתרגשות גדולה, וכשעיניו עצומות למחצה החל לזמזם את אותו ניגון חרישית...

הוא שוכב על הדרגש מחוסר כוחות, וחש כי רק הניגון הזה מחזיק אותו בחיים, מטעין אותו באנרגיה לשרוד את התופת. הוא חלילה לא מעז לשיר בקול, הוא יודע ששירה מרגשת זה לא חלק מהווי החיים במחנה הריכוז, ולכן רק מזמזם בלחש. לפתע שמע רחש על ידו, ומיהר לפקוח עיניו בבהלה – - -

על יד הדרגש, עמד לא אחר מאשר הקאפו האכזר, רודפו משעות הבוקר המוקדמות! בשניות הראשונות, חלפו במוחו כל תסריטי האימה האפשריים. הקאפו החליט לא להניח לו, ורדף אותו גם לכאן, לשעות המנוחה המועטות... הוא עצם את עיניו וציפה לחבטה הגונה, מכה אנושה או אגרוף עז. בוודאי לא יעבור הקאפו בשתיקה על מעשה נלוז כזה, לשורר ניגון התעוררות בתוך התופת...

להפתעתו, שניה ועוד שניה חולפת, והוא לא מרגיש כל מכה או הצלפה. בחשש רב שב ופקח את עיניו, והנה עדיין עומד הקאפו על ידו, אך מבטו מרוכז מהרגיל, והוא נראה רועד קלות... בקול שקט פנה אליו הקאפו, ושאל מהיכן הוא מכיר את הניגון הזה...

עדיין חושש ומאויים, השיב הרב כי את הניגון היה משורר רבו, בזמני חיזוק והתעוררות. את הניגון הביא עמו מבית חמיו, הגה"צ מפלאנטש זי"ע...

לא הצליח הרב לסיים את המשפט, ולנגד עיניו הנדהמות פרץ הקאפו בבכי תמרורים נרגש. בין התייפחויותיו סיפר, כי בהיותו ילד צעיר לפני שפרק עול תורה ומצוות, הסתופף בצל הגה"צ מפלאנטש זי"ע, וזכה לשמוע את הניגון הזה בצילו. עתה, מששב ועלה הניגון בראשו, הציפו אותו זכרונות מימי עלומיו, ורגשותיו גאו עד לבלי קץ...

דקות ארוכות עמד הקאפו והתייפח, לפני שפנה לחדרו ועזב את הרב, בלי לגעת בו לרעה כמוכּן. אך מאותו יום, כבר לא היה הקאפו אותו אכזר מוכר, משהו בו השתנה והתהפך מן הקצה אל הקצה... הוא החל לבוא מאוחר למשמרתו, ולפקד על אסיריו בעצלות מופגנת, ממש כדי לצאת ידי חובתו ותו לא. הוא הפסיק להכות ולהתאכזר, יותר לא הצליף ביהודים ולא גער בהם, משהו בתוכו התכנס והתכווץ, והוא הפך לשקט ומופנם בתוך עצמו...

כל אסירי המחנה, היו המומים מהשינוי המפתיע, לא האמינו למראה עיניהם. האיש שהיכה בהם ללא רחם, רדה בהם ורדף אותם עד צוואר, ולפתע חל בו שינוי שכזה! נראה כי רוח אחרת השתלטה עליו, משהו חדש החל להפעיל אותו והוא לא נוגע באיש לרעה ואינו מפיל חיתתו, אלא מסתובב שקט ומופנם בחוסר מעש, עד שכעבור כמה שבועות, נפל ה'קאפו' מתוך הרהורי תשובה ונפטר...

וסיפור זה, המופיע בספר 'נס הצלה' מפי הרב – גיבור המעשה, מחדד לעינינו עד כמה בכל אחד מאיתנו – גם מי שנראה הרחוק ביותר, גם בו פועם אותו ניצוץ יהודי מרגש, גם בנשמתו נמצאת אותה נקודה פנימית – מהותית, הכוספת אל בוראה ואינה משלימה עם ההתרחקות ממקורה העליון.

כל שעלינו לעשות – בליבנו ובלב יהודים נוספים, הוא להבעיר את אותו ניצוץ, להפוך את הגחלת הזו לשלהבת מאירה. לפעמים נדרש סוג של כפיה, לפעמים ניגון מרגש, פעמים מעשה טוב ואצילי או דוגמא אישית מופתית. משהו שיש בו כדי להבעיר את אותו ניצוץ, משהו שיחזיר את כולנו לחיק אבינו שבשמים.

'רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב – שאור שבעיסה'. הכל חפצים לעשות רצונך, בכולנו טמון הרצון והחשק להיות יראי השם וחושבי שמו. הבה נכפה את עצמנו לעשות רצון ה', עד שנזעק בכל לב ונשמה: 'רוצה אני!'

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס